

Handleiding bij “Mijn Levensboek”

Voor ouders en begeleiders van
kinderen die thuis wonen

Mijn Levensboek is ontwikkeld door
de stichting Mobiel en uitgegeven
door uitgeverij Anderszins.

ISBN 978-90-80212-95-4
ISBN 978-94-92994-30-1

Inhoudsopgave

● Beste ouders en begeleiders	3
● Informatie over het levensboek	4
● Werken met “Mijn Levensboek”	9
● Aan het werk met het Jij-deel	10
● Het Ik-thuis-deel	16
● Andere uitgaven	16

Beste ouders en begeleiders

Beste ouders en begeleiders,

U heeft “Mijn Levensboek” aangeschaft voor een kind of jongere. In deze handleiding geven we u graag wat informatie en tips voor het werken aan “Mijn Levensboek”.

Het is de bedoeling dat het levensboek zoveel mogelijk een eigen boek van het kind wordt. Aan u de vraag of u het kind wilt helpen zoveel mogelijk zelf te doen: zelf te vertellen wat er in komt, zelf te schrijven of zelf te vertellen wat u moet opschrijven, zelf te plakken, foto's te kiezen of te maken enzovoort.

Mijn Levensboek is meer dan een baby- of fotoboek. Het is een persoonlijk en uniek boek waarin het kind zelf centraal staat. Het is een mengeling van een dagboek, plakboek en fotoboek. Het bevat allerlei gegevens over het kind en wat er in het leven van het kind gebeurd is. Er kunnen foto's en familiegegevens in bewaard worden, maar ook anekdotes, een bijzondere tekening, een overzicht van de scholen waar een kind op gezeten heeft, een kopie van het zwemdiploma enzovoort.

In Mijn Levensboek komen vast situaties voor die niet van toepassing zijn op het kind of de jongere voor wie u het boek hebt gekocht. Voel u vrij om het boek op maat te maken voor dit kind. Overleg met het kind en haal de bladen die niet van toepassing zijn er gewoon uit.

Mijn Levensboek helpt kinderen en jongeren om hun unieke levensverhaal te verwoorden, te verbeelden en vast te leggen. Belangrijke mensen rond het kind kunnen er aan meewerken: ouders, familie, hulpverleners, vrienden en vriendinnen, leerkrachten en anderen.

Voor baby's en peuters zijn het vooral volwassenen die het boek voor het kind maken. Vanaf een jaar of drie kan het kind steeds meer zelf. Als zij dat willen, kunnen pubers zelfstandig aan het boek werken en ondersteuning vragen als ze dat nodig vinden. Vaak vinden kinderen en jongeren het leuk om er samen met iemand aan te werken. Ze doen dat het liefst met iemand bij wie zij zich prettig voelen en die de tijd heeft.

Als u zo iemand bent, wensen we u en het kind waarvoor u het boek hebt gekocht veel plezier. Het maken van een levensboek is niet alleen zinvol maar ook gewoon leuk om samen te doen.

Veel succes!

Informatie over “Mijn Levensboek”

In “Mijn Levensboek” leggen kinderen en jongeren de gebeurtenissen van hun leven vast. Zij kunnen vandaag beginnen met wat er nu gebeurt en daarover schrijven, plakken, tekenen. Ze kunnen ook aan vroeger denken en dingen van toen opschrijven of opzoeken. Als het over vroeger gaat, is hulp van mensen die daar iets over weten belangrijk. Bijvoorbeeld ouders, grootouders, een oom of tante.

Soms zijn het hulpverleners die kunnen helpen met het werken aan een levensboek, bijvoorbeeld als een kind gevlucht is uit het eigen land en probeert alles te begrijpen wat er gebeurd is.

Boek is van het kind

‘Mijn Levensboek’ is van het kind of de jongere zelf. Hij of zij bepaalt waar het boek bewaard wordt en hoe er in gewerkt wordt. Veel kinderen beginnen niet op de eerste bladzijde, maar op een pagina die gaat over iets wat ze net hebben meegemaakt.

Er zijn ook situaties waarin volwassenen alvast beginnen met ‘Mijn Levensboek’. Dat kan omdat het kind bijvoorbeeld te klein is. Maar ook omdat er omstandigheden zijn (zoals ziekte) waardoor een kind het tijdelijk niet zelf kan. Als er in zo’n periode wel veel belangrijke dingen in het leven van het kind gebeuren, is het fijn als een volwassene helpt. De volwassene schrijft dan op wat er nu gebeurt, maar laat veel ruimte over voor het kind om er zelf in te werken zo snel als dat kan.

Ziekte

Tamira was niet sterk toen ze geboren werd. Daardoor heeft ze veel in ziekenhuizen gelegen. Ze heeft allerlei operaties gehad, was dan weer een tijdje thuis, dan weer voor revalidatie een hele tijd weg. Het is voor haar soms moeilijk te bedenken wat er allemaal gebeurd is en wanneer. Ze heeft bijvoorbeeld in veel verschillende klassen gezeten en vaak ook apart les gehad. Door al die verschillende plaatsen kent ze heel veel mensen. Daar krijgt ze vaak kaarten van. Zo is het eigenlijk begonnen. Die kaarten inplakken en erbij schrijven waar die vandaan komen en door wie de kaart gestuurd is en wie dat ook al weer was. Later is ze met pappa foto’s gaan nemen van waar ze allemaal gelegen heeft. Het was niet altijd leuk om daar naar terug te gaan en weer aan alles te denken.

Pappa wist vaak ook nog heel veel kleine dingetjes van dat ziekenhuis en samen moesten ze soms erg lachen. De foto’s die ze van die plaatsen maakten zijn opgeborgen in het levensboek. Kan ze als ze dat wil nog eens kijken. En elke nieuwe kaart gaat erbij.

‘Mijn Levensboek’ helpt kinderen de verschillende gebeurtenissen in hun leven een plaats te geven en te snappen hoe het ook al weer zat. Het gevoel dat kinderen en mensen over zich zelf hebben hangt nauw samen met wat zij weten over hun leven. Kinderen kunnen verwarrende en soms angst oproepende dingen meemaken. Ook zijn herinneringen niet altijd in een mooie chronologische volgorde opgeslagen. Daardoor kan het kind een chaotische indruk van het eigen leven hebben. Ouders of vaste verzorgers van het kind kunnen door bijvoorbeeld een scheiding of ziekte niet altijd alles met het kind hebben meegemaakt. Zo ontstaan makkelijk ‘gaten’ in de kennis over wat er destijds gebeurd is.

Wie ben ik?

Alle kinderen en mensen zijn verwikkeld in een levenslang proces van het ontdekken, ontwikkelen en in standhouden van een zelfgevoel. Informatie is daarvoor onmisbaar. Zo vormen mensen en kinderen een beeld over zichzelf en ontwikkelen zij hun identiteit. Drie belangrijke vragen staan daarin centraal:

- Wie ben ik?
- Waar kom ik vandaan?
- Wat is er met mij gebeurd?

De meeste mensen stellen deze vragen regelmatig tijdens hun hele leven van jong tot oud. Dat bepaalt in hoge mate hoe iemand zich voelt over zichzelf. In elke volgende levensfase stellen kinderen en mensen dat beeld van zichzelf weer bij. Door ouder worden of belangrijke gebeurtenissen in het leven kunnen mensen op een andere manier naar zichzelf gaan kijken. Daarom is het zo belangrijk om informatie te hebben en te bewaren voor later. Het is van groot belang voor het proces van identiteitsontwikkeling.

Vier doelen

Een levensboek kan verschillende doelen tegelijk dienen. Het **eerste** doel is te zorgen dat de informatie over wat er in het heden met het kind

gebeurt wordt vastgelegd. Op deze manier is het er later nog. Een boek met foto's, verhalen, indrukken en feitelijke informatie voorkomt dat er gaten vallen in het verleden van het kind. Tamira heeft dingen meegemaakt waar haar ouders niet bij waren. Later is dat moeilijk weer terug te halen. Nu vastleggen maakt dat dit een bron van informatie wordt voor later. In het geval van Tamira zou een hulpverlener van een ziekenhuis kunnen helpen om de informatie te verzamelen.

Van alle dingen die met kinderen gebeuren, dringt soms niet alles tot hen door. Soms omdat ze het nog niet kunnen bevatten, soms omdat ze teveel aan hun hoofd hebben, soms omdat het nog te pijnlijk is om onder ogen te zien. Een levensboek kan die gebeurtenissen vertellen voor later.

Het **tweede** doel is het opsporen van belangrijke informatie uit het verleden. De kaarten die Tamira kreeg waren daarvoor een begin. Doordat zij met haar vader foto's ging nemen van de ziekenhuizen en revalidatieklinieken waar zij is geweest, werd het levensboek het verhaal van haar geschiedenis. Veel ontbrekende puzzelstukjes van haar leven kwamen zo bij elkaar in het boek. Het was allemaal niet zo leuk geweest maar tegelijk vond Tamira het prettig dat ze alles zoveel mogelijk weet: 'Oh ja, zo was het'.

Het **derde** doel van het maken van een levensboek is het begrijpen en verwerken van hoe het leven gelopen is. Dat is voor kinderen zelf belangrijk, maar ook voor ouders, opvoeders en anderen. Begrijpen is het begin van verwerken. Om een levensboek samen met ouders en anderen te maken, is het nodig om te praten over nu en het verleden. Over herinneringen en ervaringen. Tamira had met haar vader in de auto hele gesprekken over haar ziekte en hoe ze zich daar toen bij voelde. Van haar vader hoorde zij over de angsten die hij had doorstaan. Die gesprekken moedigen haar aan om na te denken over wat er is gebeurd. Over de fijne, moeilijke en pijnlijke zaken. Bezigt zijn met het levensboek kan tegelijk een verwerkingsproces voor het kind zijn. Bezigt zijn met vroeger leert het kind het nu beter te begrijpen. Het levensboek is dus meer dan een tastbaar boek met informatie. Het is ook

een middel om kinderen te kunnen helpen na te denken over alles wat er gebeurd is.

Het **vierde** doel van het levensboek is dat het kinderen en jongeren helpt een beter beeld van zichzelf te krijgen. Door hun eigen geschiedenis te kennen en te begrijpen kunnen ook dingen die moeilijk zijn geweest een plaats krijgen. Als volwassenen het kind helpen met het maken van het levensboek, merkt het kind dat anderen het kind én het levensverhaal van het kind de moeite waard vinden. 'Jij bent belangrijk en jouw levensverhaal is waardevol en de moeite waard om te bewaren', zijn de eerste zinnen uit "Mijn Levensboek". Volwassenen die het kind met het boek helpen, laten zien dat zij het met deze zinnen eens zijn.

Scheiding

De ouders van Mirabel zijn drie jaar geleden gescheiden. Dat is toen heel naar geweest en Mirabel heeft haar vader al heel lang niet meer gezien. En daardoor opa ook niet. Soms kan ze het gezicht van haar vader niet meer te voorschijn halen. Wel moet ze vaak aan hem denken en vraagt ze zich af hoe het nu met hem gaat. Met haar moeder praat ze niet veel over vroeger, die vindt dat bijna nooit leuk. Dat merkt Mirabel meteen. Mirabel logeert veel bij haar tante Jans als het met moeder een tijdje minder gaat. Jans is heel aardig. Zij vindt het niet erg om over vroeger te praten. Juist leuk. Samen met Jans is ze begonnen een levensboek te maken en met z'n tweeën zoeken ze allemaal dingen op van vroeger. Jans heeft een foto van opa te pakken gekregen. Ze hebben een stamboom gemaakt van de familie en op het internet hebben ze samen opgezocht wat voor weer het was op de dag toen Mirabel geboren werd. Dat zit nu allemaal in het levensboek. Moeder vond het eerst maar niks maar wordt een beetje aangestoken door het enthousiasme van Mirabel. Moeder heeft beloofd een foto van vader op te zoeken voor in het levensboek.

Vragen en luisteren

Het levensboek kan kinderen en jongeren helpen hun levensgeschiedenis te begrijpen en te weten wie zij zijn. Het zal lang niet altijd mogelijk zijn om alle informatie te verzamelen die we zouden

willen hebben. Het kan ook zijn dat verschillen- de mensen elkaar tegenspreken en zich tegenge- stelde dingen herinneren. Als volwassenen kin- deren helpen met het levensboek worden ze geconfronteerd met vragen van kinderen. Vragen die ouders, opvoeders of hulpverleners niet altijd kunnen beantwoorden. Probeer niet alles te beantwoorden. Vraag het kind altijd eerst wat het zich zelf herinnert over bepaalde gebeurtenis- sen: 'Wat denk jij dat er toen gebeurd is?' 'Hoe denk jij dat je broertje zich toen gevoeld heeft?' Dit soort vragen helpt kinderen vaak zich gebeurtenissen te herinneren en zich te realiseren wat het eigenlijk nog wil weten. Wees vooral bedacht op de gevoelens in het antwoord van het kind en probeer te luisteren zonder te oordelen. Je kunt bijvoorbeeld over een moeilijke periode vragen: 'Vertel eens wat je je nog herinnert van toen?' 'Wie waren daar bij?' 'Kun je daarvan een tekening maken?'

Gevoelens voor de feiten

Bedenk dat in deze situaties, gevoelens voor de feiten gaan. Miranda kan bijvoorbeeld vertellen dat het haar schuld was, dat vader weggegaan is. Dat biedt een goede mogelijkheid om haar een andere uitleg te geven en zo te werken aan een goed begrip voor haar moeilijke situatie. Kinderen zullen niet automatisch ophouden zich verantwoordelijk en schuldig te voelen voor de nare gebeurtenissen in hun leven, ook niet als grote mensen uitleggen dat de kinderen er weinig aan konden doen. Het is wel zo dat goede informatie over wat er gebeurd is een belangrijke stap is in de verwerking van pijnlijke gevoelens. Regelmatig deze informatie bespreken en herhalen maakt dat het kind langzamerhand een beter begrip krijgt voor zijn omstandigheden en pijnlijke gevoelens kan gaan verwerken. Het levensboek is daarbij een hulpmiddel.

Wanneer beginnen

Veel kinderen willen meteen in 'Mijn Levensboek' beginnen als ze het zien. Het ziet er voor de meeste kinderen aantrekkelijk uit. Maar dat geldt niet voor alle kinderen. Voor sommige kinderen zijn bepaalde bladen uit het boek een herinnering aan een pijnlijke gebeurtenis. Dat is goed te begrijpen als we bedenken dat sommige kinderen nare dingen

hebben meegemaakt en aanleiding hebben om zichzelf en hun geschiedenis niet de moeite waard te vinden. Dat is op zich al een goede reden om juist wel een levensboek met het kind te willen maken.

Weerstand bij het kind is meestal te zien aan dwars, afwerend gedrag, hyperactief of met alles tegelijk bezig willen zijn, maar niet met het levensboek. Probeer dan vooral met het heden bezig te zijn en zoek naar leuke dingen. Vermoedelijk is het kind nog niet toe aan gesprekken over het vroeger.

Er zijn ook kinderen die wel beginnen, maar het niet erg lang volhouden. Dwing een kind nooit. Betrek het kind bij het maken van een verslag over het heden. Samen aan het verleden werken kan dan beter later.

Geheim

Soms is het niet willen prijsgeven van geheimen, of schaamte over dingen die zijn gebeurd, de oorzaak van weerstand. Een geheim hebben mag. En een geheim kun je ook in een envelop stoppen, dichtplakken en in het levensboek plak- ken. Een brief in geheimschrift schrijven maakt ook dat niemand anders dan het kind de brief kan lezen. Het spreekt vanzelf dat ouders of familie nieuwsgierig zijn naar eigen bijdragen van het kind. Zij willen graag alles weten wat van belang is in het leven van het kind. Respecteer altijd de geheimen van het kind. Lees geen dingen die het kind niet wil. Laat het kind ook weten dat u dat niet zult doen. Maak er afspraken over met iedereen die op de een of andere manier meewerkt. Bescherm het kind tegen ongepaste nieuwsgierigheid en bespreek waar het boek bewaard wordt en wie er in mag kijken.

Starten

Sommige kinderen geven zelf het startschot om met een levensboek te beginnen door een vraag te stellen over iets van vroeger of door een herinnering te vertellen. Dat is een goed moment om het kind voor te stellen die herinneringen eens op te schrijven of te tekenen, zodat hij het niet zal vergeten. Een andere manier is een plak- boek van de vakantie erbij te nemen en het ver- haal van die vakantie eens te vertellen aan de hand van de foto's. Het kind kan dan een idee

krijgen over de mogelijkheden van het levensboek.

Wereldreiziger

Eigenlijk is een Gert een wereldreiziger. Hij heeft al op veel plaatsen gewoond in Amerika en Europa. Dat kwam omdat zijn vader voor zijn werk heel vaak werd overgeplaatst. Zijn moeder is twee jaar geleden in Frankrijk blijven wonen toen Gert met zijn vader weer naar Nederland kwam. Een paar keer per jaar gaat hij naar haar toe. Pas zijn ze bij de nieuwe vrouw van vader gaan wonen. Die is wel aardig en hij heeft er opeens twee zusjes bij gekregen. Maar die zijn vaak behoorlijk klierig en hij heeft er weinig contact mee. Samen met zijn vader is Gert een levensboek gaan maken. Daar gaan alle foto's in van waar hij allemaal geweest is. Hij zoekt ook bijzonderheden over plaatsen op en schrijft er interessante verhalen bij. Zijn vader ook soms.

Waar te beginnen

Er zijn verschillende mogelijkheden. Als een kind oud genoeg is om mee te werken, vraag dan het kind waar het wil beginnen. Is een kind te jong om mee te doen, dan kun je natuurlijk bij de geboorte beginnen. Maar je kan ook starten met vandaag. Begin bij een leuk of bijzonder voorval. Vaak is ook spoorwerk nodig om achter informatie over vroeger te komen.

Het verleden accepteren

Het levensboek kan alleen gemaakt worden door mensen die de geschiedenis en afkomst van het kind accepteren en ondersteunen. Wie daar niet toe in staat is loopt grote kans het kind te kwetsen. Iedereen is gevoelig voor wat anderen over je verleden zeggen. Kinderen van wie de ouders gescheiden zijn, vinden het vervelend als de ene ouder zonder respect over de andere ouder praat. Kinderen die een periode niet thuis hebben gewoond zijn kwetsbaar als het om de reden van hun uithuisplaatsing gaat. Vaak was het een moeilijke tijd waarover kinderen allerlei, vaak verwarrende gevoelens hebben. Als anderen dat niet accepteren, aanvaarden zij in feite het kind niet.

Een levensboek voor pubers

Jongeren vinden het vaak leuk om in 'Mijn Levensboek' te werken. De rol van de opvoeders

zal echter anders worden. Hun taak wordt meer de mogelijkheden aandragen om feiten, dingen en verhalen toe te voegen aan het levensboek. Een "bewaardoos" ter beschikking stellen voor bijvoorbeeld foto's, krantjes van de sportclub, treinkaartjes van het bezoek aan huis, folders van bezochte evenementen, een kopie van het schoolrapport, het programma van de schoolavond.

Foto's zijn onmisbaar voor het levensboek omdat ze veel laten zien van hoe het kind zich ontwikkelt. 'Ben ik dat? Wat had ik nog kort haar. Wie is dat meisje daar rechts?' Stimuleer dat er bij foto's namen geschreven worden van degenen die erop staan en een datum. Nu is het allemaal vanzelfsprekend, maar later weet je vaak niet meer wanneer en met wie iets was. Foto's van belangrijke gebeurtenissen zoals de diploma-uitreiking, vrienden en vriendinnen, de klas. Maar juist ook minder spectaculaire momenten als een appeltaart bakken, skaten, computeren of een fiets repareren.

Gevoelige onderwerpen

Er zijn allerlei redenen om niet aan een levensboek te beginnen of het halverwege te laten zitten. Een belangrijke reden is dat de onderwerpen waarover het levensboek van het kind gaat soms emotioneel beladen en pijnlijk zijn. Het is moeilijk om dat als volwassene voor een kind te bepalen. Een kind kan altijd een levensboek krijgen. Als het zelf mag bepalen waaraan het wel en niet wil werken, worden er nooit dingen overhoop gehaald waar het kind niet aan toe is.

Gevlucht

Kinderen en jongeren die naar Nederland gevlucht zijn, verkeren in een bijzondere situatie. Zij kunnen meestal niet aan mensen om hen heen vragen hoe het vroeger ook al weer gegaan is. Ook hebben ze meestal geen of weinig foto's van familieleden uit het land van herkomst.

Het levensboek biedt mogelijkheden om kinderen die gevlucht zijn te helpen met het vastleggen van hun levensverhaal. Dat kan zowel door tekenen, schrijven en collages maken als door gesprekken. Op die manier kunnen zij geholpen worden om het leven van voor de komst naar Nederland en het huidige leven te integreren. Het

Gevlucht

Kleine Ayla kwam met haar zus en broer uit Iran naar Nederland. Het leven daar was vol gevaar geweest. Ze kon zich nog herinneren hoe haar oom werd doodgeschoten. Haar oudste broer zit in de gevangenis en ze moet elke dag aan hem denken. Vader was al eerder naar Nederland gevlucht. Hier kwamen ze weer bij elkaar. Ayla gaat naar school en ze kan goed leren. Wel is ze in de klas angstig. Ze durft amper te praten en vindt het moeilijk om bij haar moeder weg te zijn. Als de nachtmerries 's nachts aanhouden gaat ze in therapie. Daar gaat ze aan een levensboek werken. Ze begint bij nu. Langzaam maar zeker durft ze ook naar vroeger te gaan. Pas heeft ze haar broer in de gevangenis er een plaatsje in gegeven.

effect daarvan kan zijn dat de vaak traumatische periode voor de komst naar Nederland als overheersende herinnering verdwijnt en er meer ruimte komt voor de herinneringen aan het leven voor het trauma. Hierdoor verloopt de verwerking beter. Tevens komt er meer ruimte voor herinneringen aan de belangrijke anderen door wie bijvoorbeeld een meisje als Ayla is opgevoed. Door het op gang brengen van de 'interne dialoog' met deze belangrijke anderen is het mogelijk hen weer te integreren in het huidige leven. Hoewel in het levensboek alle levensthema's zijn verwerkt, kan het kind of de jongere zelf bepalen in welke volgorde en in welke mate thema's aan de orde kunnen komen. Deze mogelijkheid van controle geeft de jongere of het kind de ervaring weer zelf controle te kunnen uitoefenen en greep te krijgen over belangrijke levensthema's. Dat is belangrijk omdat kinderen die gevlucht zijn vaak op allerlei manieren de controle over hun leven kwijt zijn. Ze voelen zich vaak overspoeld door traumatische herinneringen, gevoelens van verlies en flashbacks. Door de mogelijkheid te werken met non-verbale middelen is 'Mijn Levensboek' ook zeer geschikt wanneer het Nederlands niet goed beheerst wordt.

Schrijven

Met kinderen en jongeren die nog niet kunnen schrijven of daar grote moeite mee hebben, kan ook aan het levensboek gewerkt worden. Er is veel ruimte voor foto's, tekeningen en andere

zaken om op te plakken. Op de plaatsen waar tekst ingevuld moet worden, zal op de een of andere manier geschreven moeten worden. Dat kan op verschillende manieren. Uiteraard kunnen jongeren dat zelf doen, ook als ze geen correct Nederlands schrijven. Als ze om hulp bij de spelling vragen, kan een ouder of begeleider die geven. Het is ook mogelijk dat een volwassene opschrijft wat de jongere zegt. Het is dan van belang te bespreken wat die ander precies op moet schrijven.

Jonge kinderen en kinderen als Mariska kunnen niet alleen aan een levensboek werken. Met hulp van een volwassene is het wel heel goed mogelijk om met en voor hen een levensboek te maken. Al kunnen ze niet alles zelf, de trots op hun boek is er niet minder om.

Mariska is 17 jaar. Ze woont sinds kort in een groep met andere mensen met een verstandelijke beperking. Zelf heeft ze een licht verstandelijke beperking. Haar ouders zijn overleden. Een oom en tante trekken veel met haar op. Haar tante werkt met haar aan het levensboek. Mariska kan niet goed schrijven. Ze kan wel haar naam schrijven. Woorden van twee lettergrepen lukken niet zo goed. Door haar handicap en het overlijden van haar ouders, is het moeilijk voor Mariska om het op een rijtje te krijgen hoe haar leven tot nu toe verlopen is. Ze kan het niet meer navragen bij haar ouders. Ze herinnert zich namen en plaatsen niet meer, maar weet wel haarfijn te beschrijven wat er gebeurde, hoe ze iets vond en welke kleur kleren mensen aan hadden. Tante helpt haar nu met het zoeken naar gegevens van vroeger en het opschrijven van dingen. Woorden die Mariska zelf kan schrijft ze zelf, woorden die ze niet kan laat ze aan tante over. Tante leest voor wat er op een bladzijde staat, praat er met Mariska over en dan bespreken ze samen wat tante precies opschrijft. Hoewel Mariska niet veel zelf heeft geschreven, staat bijna alles in de ik-vorm. Tante schrijft dan: 'Op deze foto eet ik patat. Lekker met pindasaus'. Of: 'Dit ben ik met mama. Ik was toen drie'. Als Mariska kennismakt met een nieuwe begeleider, pakt ze meteen haar levensboek erbij. 'Kijk', zegt ze, 'dit hele boek gaat over mij. Dit ben ik. Gaaf hè.'

Werken met “mijn levensboek”

Indeling

‘Mijn Levensboek voor kinderen die thuis wonen’ is bedoeld voor kinderen en jongeren van 0-18 jaar die thuis wonen bij hun ouder(s). Het bestaat uit deze handleiding en twee losbladige delen om mee aan het werk te gaan:

- een JIJ-deel, waarin volwassenen rond het kind met het kind zelf belangrijke gegevens verzamelen;
- een IK-thuis-deel, waarin kinderen en jongeren zelf beschrijven en vastleggen hoe hun leven er nu uit ziet, wat zij beleven en leuk of belangrijk vinden.

Losbladig

MIJN LEVENSBOEK is losbladig. De pagina’s zijn niet genummerd, zodat het levensboek onopvallend op maat gemaakt kan worden. Bladen die niet van toepassing zijn kunnen (tijdelijk) verwijderd worden. Ook kunnen extra bladen worden toegevoegd.

Sommige bladzijden zijn gemerkt met een

Wie meer van deze bladen nodig heeft kan deze pagina’s printen vanaf www.mijnlevensboek.nl en zoveel toevoegen als nodig. Ook is het mogelijk om multofotobladen in te voegen of plastic insteekhoezen.

Het kan voorkomen dat informatie uit het JIJ- deel nog te confronterend is voor het kind, terwijl het wel kan werken aan een van de kinderdelen. In dat geval kan het deel waar het kind aan werkt tijdelijk uit MIJN-levensboek gehaald worden en in een aparte map gedaan worden. Ook als MIJN LEVENSBOEK vol is, kan een extra map nuttig zijn.

Uniek

Elk kind is uniek. Iedere situatie is anders. Om te voorkomen dat de kinderen eenvormige levensboeken krijgen is in MIJN LEVENSBOEK veel ruimte gelaten voor persoonlijk notities, foto’s, tekeningen en impressies. Het is de bedoeling dat volwassenen en kinderen er creatief mee omgaan en er een boek van maken dat dit ene kind typeert. MIJN LEVENSBOEK is van het kind. De tekst in het JIJ-deel is een hulpmiddel om in elk geval de belangrijkste gegevens op een rijtje te zetten. Het Mijn thuis-deel is gemaakt om kinderen te stimuleren hun eigen verhaal van nu in kaart te brengen.

Aan het werk met het jij-deel

Algemene opmerkingen

Aan het Jij-deel wordt meegewerkt door de volwassenen rond het kind of de jongere. Zij werken samen om de voor het kind belangrijke gegevens te verzamelen en te bewaren. Waar mogelijk worden ook anderen hierbij betrokken, zoals familieleden, de juf van school, de voetbalcoach etc.

Het zal onmogelijk zijn om het JIJ-deel in een paar dagen klaar te hebben. Sommige gegevens zijn moeilijk te achterhalen en vergen spuurwerk. Het is aan te bevelen om het JIJ-deel vanaf vandaag bij te houden, zodat de nieuwe gegevens meteen behouden blijven. Bij het terugwerken in het verleden kunnen stap voor stap de gaten gevuld worden tot zoveel mogelijk bekend is.

Het JIJ-deel bevat:

- **bladzijden met tekst waar gegevens ingevuld kunnen worden** (rechts)

Deze pagina's zijn (tenzij anders vermeld) bedoeld om gegevens op te schrijven. Het kan zijn dat er later nieuwe zaken bijgeschreven moeten worden. Daarom zijn deze pagina's vooral voor tekst gereserveerd. Foto's of ander illustratief materiaal krijgen meestal op de linkerpagina een plaats.

- **bladzijden met daarop alleen een titel** (rechts).

De pagina's waarop alleen een titel staat geven ruimte om allerlei niet-nader genoemde persoonlijke zaken een plaats te geven. De titel geeft een richting aan, de verdere invulling wordt geheel overgelaten aan degene die aan het JIJ-boek werkt. De bladen die met een gemerkt zijn, kunnen gekopieerd worden.

- **bladzijden die leeg zijn** (links)

De lege bladzijden zijn bedoeld om foto's en andere herinneringen op te plakken. Maak bij elke foto een onderschrift met daarin de namen van de mensen die er op staan, waar en wanneer het was en wat er gebeurde. Als er weinig foto's uit het verleden te vinden zijn, kunnen ouders of begeleiders (met het kind) teruggaan naar de plaatsen van vroeger om er foto's te maken.

Op een groot aantal pagina's van het JIJ-deel staat de tekst "ingevuld door op ". Het is de bedoeling dat degene die aan die bladzijde werkt zijn naam invult en de datum waarop de

gegevens zijn opgeschreven. Dit is om te voorkomen dat het kind later niet meer weet wie wat en wanneer aan zijn levensboek gedaan heeft. Op bladen die voortdurend veranderen (bijvoorbeeld de feitelijke gegevens over de scholen) staat geen voetnoot. Aan deze pagina's kunnen meerdere mensen na elkaar werken.

Veel gegevens die te maken hebben met de dagelijkse gang van zaken, zullen alleen door de directe verzorgers ingevuld kunnen worden. Dat geldt niet voor gegevens over de voorgeschiedenis, zoals juridische zaken, en de hulpverleningsgeschiedenis.

Als het niet mogelijk is om bepaalde gegevens te achterhalen, vermeld dan wat er gedaan is om het te proberen. Dan blijkt in elk geval dat er mensen waren die hun best hebben gedaan om de "gaten" in het verleden van het kind te vullen. En dat is ook belangrijke informatie!

Toelichting en suggesties

De meeste teksten van het JIJ-deel spreken voor zich. Sommige onderwerpen vergen een korte uitleg. Deze toelichting staat hieronder. Ze gaat vergezeld met suggesties van ouders en begeleiders die ervaring hebben opgedaan met het maken van levensboeken. Verder is het de bedoeling dat een ieder zijn eigen creativiteit gebruikt.

Je geboortedag

- Het begin van een leven is een belangrijk moment waar iemand zelf geen herinneringen aan heeft. Kinderen hebben er vaak vragen over. Verzamel gegevens over deze belangrijke dag. Vraag de ouders of andere aanwezigen (arts, verloskundige) naar hun verhaal over die dag.

- Probeer in elk geval een tastbaar "bewijs" van de geboorte te vinden. Als er geen babyfoto, geboortekaartje of verslag van een vroedvrouw is, vraag dan een geboorte-akte op bij de gemeente waarin het kind geboren is.

- De betekenis van de voornaam is op te zoeken in een voornamenboek. Zo'n boek is in elke bibliotheek te vinden.

- Vermeld de volledige voornaam én de roep- of doopnaam.

- "Op de dag dat jij geboren werd gebeurde er in ..." Het verhaal van de geboorte kan hier opgeschreven worden. Als er geen mensen zijn die daarover kunnen vertellen, kan gezocht worden naar gebeurtenissen die in de geboorteplaats het geboorteland of elders in de wereld plaatsvonden. Die gegevens zijn te vinden in de archieven van een plaatselijke krant of in boeken zoals "Het aanzien van 19.." en "20.." Uw geboorte-jaar". Het kan leuk zijn om te weten dat er op jouw geboortedag verkiezingen waren of dat Ajax landskampioen werd.

Je familie

- "Je ouders hebben elkaar ontmoet in ..." Hier kan een plaats en/of een datum ingevuld worden.
- "Je ouders zijn ... met elkaar getrouwd." Als de ouders getrouwd zijn, wordt de trouwdatum ingevuld. Zijn ze niet getrouwd, vul dan "niet" in.
- Als er geen broers en zussen zijn, vul dan "o" in. Zijn er meer dan de uitgespaarde ruimte, schrijf hun gegevens er dan onder. Als daar geen plaats meer is, ga dan verder op een nieuwe bladzijde of gebruik de ruimte op de linkerpagina. Links kunnen ook foto's geplakt worden van de ouders en/of broers en zussen. Vul de gegevens van halfbroers en -zussen of stiefbroers en zussen hier niet in. Dat kan op de bladzijde "je ouders uit elkaar".
- Als er meer ruimte nodig is voor de broers en zussen kan hier een kopie van een blanco blad worden ingevoegd. Ook kan bij de pagina's "belangrijke mensen in je leven" aandacht aan hen besteed worden.
- De woonplaats van de broers en zussen is van belang omdat broers en zussen niet altijd bij elkaar wonen. Ze kunnen bij een andere ouder wonen, al op kamers zijn of bij iemand anders wonen.

De familie van je moeder

- "Hij is ..." Hier kan de geboortedatum of de leeftijd worden ingevuld. Als de grootouders overleden zijn: "hij is overleden op ...(datum)".
- De woonplaats kan in de loop der tijd veranderen. Schrijf daarom ook een datum op, zodat later te zien is wanneer de oom of tante ergens woonde. Als iemand verhuist, kan de

nieuwe woonplaats later bijgeschreven worden met een nieuwe datum.

Links kunnen er foto's van de rechts genoemde personen.

Als er geen geloofsovertuiging is, kan "geen" worden genoteerd. Is er wel een dan kan de naam van het geloof opgeschreven worden. Bijvoorbeeld: "opgevoed met een islamitische geloofsovertuiging".

De familie van je vader

Zie de familie van je moeder.

Toen je moeder zwanger was van jou

- Hier kunnen medische zaken verzameld worden, maar ook andere bijzonderheden. Bijvoorbeeld belangrijke gebeurtenissen tijdens de zwangerschap.

Je eerste levensjaar

Als er een consultatiebureau bezocht is, zijn de gegevens uit het zgn. Groeiboekje bruikbaar. Bijzonderheden over de verzorging kunnen hier een plaats krijgen. Kreeg het kind bijvoorbeeld fles- of borstvoeding?

Denk aan zaken als wanneer het kind leerde kruipen, zitten, lopen etc.

Toen je .. jaar oud was

Dit blad komt driemaal voor. Wie er meer nodig heeft, kan kopieën maken.

Op deze bladen kunnen belangrijke gebeurtenissen opgeschreven worden tijdens een bepaald levensjaar, zoals de uithuisplaatsing of het behalen van de zwemdiploma. Of een schoolrapport, vakantiefoto's, foto's van een verjaardag etc etc.

Je ouders uit elkaar

Als de ouders niet uit elkaar zijn kan dit blad vervallen.

Als er stiefbroers en -zussen zijn kunnen die aan de gegevens op deze bladzijde worden toegevoegd.

Als de ouders niet uit elkaar zijn, maar wel kinderen uit eerdere relaties hebben is het van belang dat de namen van hun kinderen ook in het levensboek staan. U kunt dan dit blad laten vervallen en een andere bladzijde op deze plaats toevoegen waarop u zelf de gegevens van de

halfbroers en zussen noteert. Voor dit doel is de blanco pagina achterin bruikbaar.

Je gezondheid

Als er een consultatiebureau bezocht is, zijn de gegevens uit het zgn. Groeiboekje bruikbaar.

Voor het achterhalen van deze gegevens kan de hulp van een voormalig behandelend arts, de huisarts of jeugdarts nodig zijn. Maar ook van andere hulpverleners, zoals de oogarts of diëtist.

Je geloof

Als er geen geloof of levensbeschouwing is, kan dit blad vervallen.

Als er wel een geloofsovertuiging of levensbeschouwing is, kan die hier vermeld worden.

Daarbij valt te denken aan het geloof van de ouders, het kind zelf.

Noteer belangrijke data, zoals de datum van doop, besnijdenis en eerste communie. Verzamel bijbehorende zaken, zoals foto's, de liturgie van de kerkdienst etc.

Uit huis

Als het kind altijd bij de ouders heeft gewoond, kan dit blad vervallen.

Deze bladzijde moet ingevuld worden door de plaatser. Voeg eventueel een kopie van de beschikking of een passage uit een rapport bij.

Als ouders of anderen het wel of niet eens waren met het besluit kan dat hier vermeld worden. Het is voor het kind (later) belangrijke informatie.

Plaatsen waar jij gewoond hebt

Als er meer verblijfplaatsen zijn geweest kan het blad gekopieerd worden.

Als een kind in het buitenland geboren is, kan hier informatie over de geboorteplaats of het geboorteland bewaard worden.

Scholen waar jij op gezeten hebt

Als het kind op meer scholen heeft gezeten, kan het blad gekopieerd worden.

"Je zat in de groep bij..." Hier kan de naam van de meester/juf of namen van klasgenoten opgeschreven worden.

Foto's van het schoolgebouw, klasse-foto's of een schoolkrant kunnen hierbij bewaard worden. Maar ook een kopie van een schoolrapport, het cijferlijstje van de meester/juf of de CITO-toets.

Vermeld ook het soort onderwijs, eventuele extra begeleiding en/of het kind een klas heeft overgedaan.

Waren er bijzondere activiteiten zoals een musical of een schoolkamp? Dergelijke gegevens kunnen hier (met een kopie van het blancovel) worden ingevoegd.

Je kinderhuis

Als een kind niet in een internaat gewoond heeft, kan dit vervallen.

Bij "Belangrijke personen" kan gedacht worden aan de speltherapeut, maar ook aan de portier of de kok. Het gaat om mensen die het kind daar ontmoet heeft en die belangrijk voor hem/haar waren.

Bij dit blad kan samenwerking met medewerkers van het internaat gezocht worden.

Probeer aan een foto te komen van de groep of het huis waarin het kind woonde.

Je vorige pleeggezin

Als het kind niet in een pleeggezin gewoond heeft kan dit blad vervallen.

Als er meerdere plaatsingen in een pleeggezin zijn geweest, kopieer dit vel dan. Vul voor elk pleegadres een eigen vel in; ook voor kortdurende (crisis) plaatsingen of plaatsingen bij familie en/of bekenden.

Deze bladzijde zal (meestal) het best door de plaatser of pleegzorgwerker ingevuld kunnen worden.

De eerste dag in je pleeggezin

Als het kind niet in een pleeggezin heeft gewoond, kan dit blad vervallen.

Deze bladzijde moet door de pleegouders worden ingevuld.

Als pleegouders hun familie en kennissen laten weten dat er voor lange tijd een huisgenootje bij is, kan die aankondiging hier bewaard worden.

Als een kind voor korte tijd in een opvanggezin is, kan deze bladzijde als herinnering worden ingevuld. Crisisopvangouders zullen er doorgaans niet aan toe komen om langdurig aan het levensboek te werken. Zij kunnen er wel voor zorgen dat zij zelf niet in het boek ontbreken door hun naam en adres en wat impressies te noteren en er een foto van het gezin bij te plakken.

Je slaapgewoontes

- Hier is ruimte voor opvallende dingen die met slapen en naar bed gaan te maken hebben. Te denken valt aan het ritueel van het naar bed brengen, slaapproblemen, dromen, de vaste knuffel etc.
- Noteer de datum erbij, zodat later te zien is wanneer er wat aan de hand was.
- Deze bladzijde moet door de verzorgers worden ingevuld.

Je eetgewoontes

- Hier is ruimte voor opvallende dingen die met eten, drinken en snoepen te maken hebben. Te denken valt aan dingen die het kind vies of lekker vindt, een dieet, eetproblemen etc.
- Noteer de datum erbij, zodat later te zien is wanneer er wat aan de hand was.
- Vermeld of er bepaalde eetgewoontes in het gezin van herkomst zijn of waren die te maken hebben met een levens- of geloofsovertuiging.
- Deze bladzijde kan alleen door de verzorgers worden ingevuld.

Wat je graag doet in je vrije tijd

- Denk aan informatie en verhalen over hobby's, sport, dieren, lezen, muziek, idolen, spelen, TV kijken etc etc.
- Noteer de datum erbij, zodat later te zien is wat het kind wanneer deed.
- Knutselwerkjes of tekeningen kunnen hier bewaard worden.

Dieren

- Heeft of had het kind een speciale band met een huisdier? Plak een foto op en vermeld de naam van het dier.
- Is het kind bang voor een bepaald dier? Ook dat kan genoteerd worden.
- Verzamelt het kind plaatjes van zeehonden, pandaberen of is het gek op paarden? Geef een afbeelding van die belangrijke beesten hier een plaats.

Contact met je ouders

- Het kind kan hier opschrijven wat het graag met een ouder doet en hoe de ouder is. Het kan over beide ouders gaan.

Belangrijke mensen in je leven

- Op dit blad staat een boom die symbool staat voor het kind. De bladeren zijn allerlei mensen die bij het kind horen of hebben gehoord. In de bladen kunnen hun namen worden geschreven. Links kan een foto of een beschrijving staan van wie wie is.
- Mensen die hier een plaats krijgen kunnen familieleden zijn, maar ook bekenden zoals de buurvrouw, de voetbaltrainer en juffrouw van de zondagsschool. In principe komt iedereen die op een of andere manier van belang is in aanmerking voor vermelding.
- Vraag mensen die een belangrijke rol gespeeld hebben (of spelen) in het leven van het kind om hun foto en een (handgeschreven) bijdrage over een gezamenlijke belevenis of een impressie van hoe het kind toen was.
- Denk bij belangrijke mensen ook aan de broers en zussen van het kind.

Je vrienden en vriendinnen

- Elk poppetje staat voor een vriend of vriendin van het kind. Schrijf de naam op, het jaartal van de vriendschap en waarvan ze elkaar kennen. Bijvoorbeeld: Aukje Pietersen van de voetbalclub, seizoen 1995/96.
- Op de linkerpagina is ruimte voor foto's van de mensen die rechts genoemd zijn.

Je hulpverleners

- Als er geen contact met hulpverleners is of is geweest kan deze bladzijde vervallen.
- Noteer bij "Werkt bij..." niet alleen de naam van de instelling, maar ook een adres. Het kan het kind later helpen als het een dossier zou willen inzien.
- Niet alleen maatschappelijk werkers zijn hulpverleners. Te denken valt ook aan de orthopedagoog, logopediste, fysio- of speltherapeut.

Mensen die er niet meer zijn

- Mensen die overleden zijn kunnen ook een plaats in het levensboek krijgen door hun namen te noemen en een foto van hen op te plakken.
- Hier kunnen ook bidprentjes, een rouwadvertentie of een overlijdensbericht worden bewaard.
- Als een kind iets van een overledene heeft geërfd, kan dat ook opgeschreven worden.

Post

Kaarten of brieven kunnen hier bewaard worden. Gebruik daar bijvoorbeeld een insteekhoes voor. Te denken valt aan een kaartje van oma of een brief van moeder.

Het is soms leuk om ook de envelop waarin een brief arriveerde in te plakken. Daar staat een handschrift, adres en postzegel op, die later een herinnering op zich kunnen zijn.

Zomaar een dag uit je leven

Schrijf een “dagboek” van een alledaagse dag en herhaal dat bijvoorbeeld een jaar later.

Vooraf voor jonge kinderen is dit zinvol. Zij kunnen zich later niets herinneren over hun eerste levensjaren.

Verhalen over je familie

Iedere familie heeft wel bepaalde familie-anekdotes of -gewoontes.

Iedere familie heeft een familiegeschiedenis. Zo kunnen de emigratie van Suriname naar Nederland of een gedwongen verhuizing tijdens de tweede wereldoorlog van grote invloed zijn geweest op een gezin.

Als een kind uit een niet-Nederlands gezin van herkomst komt, kunnen de ouders of andere familie vertellen over hun culturele gewoonten. Is dat niet mogelijk, ga dan op zoek naar andere cultuurgenoten.

Verhalen over jou

Verzamel niet alleen “droge” maar ook “luchtige” feiten, zoals anekdotes en grappige uitspraken.

Hier kunnen ook passages uit (test)rapporten opgenomen worden.

Wat doet het kind als het blij of boos is? Welke manier van troosten helpt? Waaraan heeft het kind een hekel? Zijn er bepaalde typerende zaken? Dat soort informatie kan hier genoteerd worden.

Hoogtepunten

Verzamel herinneringen aan hoogtepunten. Te denken valt aan het behalen van een diploma (bijvoorbeeld school-, zwem-, verkeersdiploma) een belangrijke stap vooruit, bruid/meisje zijn op een bruiloft etc.

Foto's en gegevens van leuke vakanties kunnen hier ook een plaats krijgen.

Dieptepunten

Verzamel gegevens over dieptepunten. Is er een belangrijke persoon overleden? Heeft het kind een ongeluk of ziekte doorgemaakt. Heeft het traumatische gebeurtenissen meegemaakt? Zijn de ouders gescheiden?

Probeer de pijn niet te vermijden of tekorten te verbloemen. Ze horen net zo bij het leven van dit kind als de hoogtepunten.

Je gezinsvoogd

Als het kind geen gezinsvoogd heeft of heeft gehad kan dit blad vervallen.

Dit blad moet ingevuld worden door de (gezins)voogd.

Hierbij kunnen beschikkingen of een foto van de gezinsvoogd bewaard worden.

Als ouders of anderen het al dan niet eens waren met het besluit van de kinderrechter kan dat hier genoteerd worden.

Je voogd

Als het kind altijd bij de ouders heeft gewoond, kan dit blad vervallen.

Dit blad moet ingevuld worden door de (gezins)voogd.

Hierbij kan een foto van voogd bewaard worden of een kopie van het besluit van de rechtbank.

Je naam is veranderd

Als er geen naamswijziging heeft plaatsgevonden, kan dit blad verwijderd worden.

Een kopie van het besluit kan worden toegevoegd.

Vermeld ook wie het wel of niet eens was met de naamswijziging.

Wensen voor je Toekomst

Vraag mensen die het kind kennen om een speciale wens op te schrijven voor de toekomst van het kind. Deze bijdragen kunnen bijvoorbeeld gevraagd worden als het kind van school verandert (aan de juf of meester), verhuist of een nieuwe hulpverlener krijgt.

Je geboorteland

- Dit blad kan door iedereen ingevuld worden, maar is vooral interessant voor kinderen met een niet-Nederlandse achtergrond.
- Hierbij kan een foto of plaatje uit het geboorteland geplakt worden of een landkaart.

Je komst naar Nederland

- Alleen van toepassing voor kinderen die buiten Nederland gewoond hebben.
- Als een kind geen herinneringen meer heeft aan de komst naar Nederland, kan aan ouders gevraagd worden waaraan het moest wennen.

Belangrijke beslissingen

- Het kan om allerlei belangrijke beslissingen gaan: schoolkeuze, verhuizing, bezoeksregeling etc.

Je gaat ergens anders wonen

- Voor kinderen die van verblijfplaats veranderen tijdens de periode dat er aan het levensboek gewerkt wordt.

Naar huis (1)

- Blad kan vervallen als het kind bij een van de ouders woont.

Naar huis (2)

- Blad kan vervallen als het kind bij een van de ouders woont.
- Op deze pagina kan beschreven worden welke stappen er gezet zijn tussen het besluit tot en met het daadwerkelijk naar huis gaan. Denk aan intensiveren van bezoek en logeren, overdracht, wie het kind ging halen/brengen etc.
- Het is ook mogelijk om op deze pagina weer te geven hoe er na het besluit om naar huis te gaan toch een kink in de kabel kwam.

Thuis

- Voor kinderen die na een verblijf elders terug naar huis zijn gegaan.
- Kan behulpzaam zijn bij het benoemen van de veranderingen.

Adressen van belangrijke mensen

Laat het kind meebepalen wie er belangrijk is op dit moment.

Denk aan adressen van: familie, klasgenoten, verantwoordelijke hulpverleners.

Blanco

- Dit blad is te printen zodat het kan worden ingevoegd tussen alle voorgaande pagina's. Waar ruimte tekort is, kan deze lege bladzijde benut worden voor extra notities, foto's of andere zaken.
- Op dit blad kan ook een levenslijn getekend worden: een overzicht van ingrijpende gebeurtenissen in het leven van het kind in chronologische volgorde.

Mogelijke bronnen van informatie

- De ouders van het kind
- familieleden van het kind (grootouders, broers/zussen, ooms/tantes)
- stamboom van het gezin van herkomst
- dossiers van instellingen die contact met het kind hebben gehad
- vorige pleeg- of opvangouders
- vorige maatschappelijk werkers
- cultuur- of geloofsgenoten
- ziekenhuis waar het kind geboren is of verloskundige
- consultatiebureau of jeugdarts
- vorige behandelaars zoals de huisarts, tandarts, logopedist etc.
- inentingsboekje of zgn. Groene Boekje
- vroegere bureaus of andere bekenden
- onderwijzers en scholen
- leid(st)ers uit een (kinder)dagverblijf
- vroegere groepsleiders uit een internaat
- kranten: advertenties en plaatselijk nieuws
- burgerlijke stand
- boeken, bijvoorbeeld over een levensbeschouwing, cultuur of een bepaalde tijdsperiode
- etc
- etc

Het Ik-thuis-deel

Het Ik-thuis-deel is bedoeld om de beleving van de kinderen zelf weer te geven en vast te leggen. Is het in het JIJ-deel belangrijk dat de gegevens feitelijk juist zijn, in het Ik-thuis-deel is dat van minder belang. Het gaat hier vooral om de mening en beleving van het kind en de jongere en die kan wel eens gekleurd of anders zijn dan wat volwassenen verwachten.

In het Ik-thuis-deel kunnen kinderen allerlei foto's, meningen en gegevens kwijt over hun gewone dagelijks leven. Het gaat onder meer over mensen en dieren die voor hen belangrijk zijn, plaatsen waar ze komen, de manier waarop ze hun tijd doorbrengen en belevenissen die zij van belang vinden. Slechts een enkele keer wordt gevraagd naar iets wat vroeger gebeurd is. Ik-thuis-deel gaat vooral over het leven hier en nu en wat het kind daarin belangrijk, leuk of vervelend vindt.

Volwassenen die hieraan met het kind werken, kunnen zich het best wat terughoudend opstellen. Niet wat zij vinden, maar wat het kind vindt hoort in het boek thuis. Als kinderen niet weten wat zij zullen invullen, ga dan niet helpen of suggesties doen. Het kan ook later ingevuld worden als ze wel zelf weten wat zij willen.

Het is niet nodig dat het Ik-thuis-deel achter elkaar wordt gemaakt. Het kind kan rustig aan het eind of zomaar ergens beginnen, het deel weer wegleggen en er later weer mee doorgaan. Om het overzicht niet kwijt te raken is het van belang dat er op de pagina's wordt opgeschreven wanneer het is ingevuld. Dat is ook leuk voor later. Een leuke manier om samen aan het Ik-thuis-deel te werken, is door samen foto's te maken. Laat het kind bepalen waar een foto van moet komen en ga er samen op af.

Andere uitgaven

Deze handleiding hoort bij MIJN LEVENSBOEK voor kinderen die thuis wonen. Er zijn nog meer versies van Mijn Levensboek:

Mijn Levensboek voor kinderen die in een groep wonen ISBN 978-94-92994-29-5,

Mijn Levensboek voor kinderen die in een pleeggezin wonen ISBN 978-94-92994-26-4

Het kan zijn dat een kind uit een groep naar een pleeggezin gaat, of van een pleeggezin naar een groep. In zo'n geval is het kind gebaat bij beide levensboeken, die door de verzorgers samengevoegd kunnen worden tot een eenheid.

Jij-boek voor ouders ISBN 90-802129-4-6
Een hulpmiddel om ouders te betrekken bij MIJN LEVENSBOEK.

Voor meer informatie en bestellingen bezoekt u de website:

www.mijnlevensboek.nl
www.uitgeverijanderszins.nl